

Linnapiirkondade üleujutuste vähendamine tagab puhtama Läänemere

Projekt “Läänemere kaitsmine puhastamata reovee ärajuhtimise eest linnapiirkondade üleujutuste ajal” (NOAH) saavutas 114 taotluse seast EU Interreg Baltic Sea Region poolse kaasrahastuse. Tallinna Tehnikaülikool kutsus juhtpartnerina jaanuari lõpus Tallinnasse kokku esimese töökohtumise, kus osalesid kõik 18 partnerit kokku kuuest Läänemere-äärsest riigist.

Üks suurimaid keskkonnaprobleeme, millega Läänemere ümbruse linnadel tuleb lähiajal tegeleda, on üleujutused ja sellega kaasnev reostus. Sagenenud üleujutused on põhjustatud nii merevee taseme tõusust kui ka intensiivsematest vihmavalingutest. Olemasolevate sademeveesüsteemide planeerimisel ja rajamisel ei ole arvestatud linnade hooga laienemise ning kliimamuutustest tuleneva vihmavee koguse suurenemisega. Seetõttu suureneb risk, et olemasolev sademeveesüsteem ei suuda liigset tormivett õigesse kohta ära juhtida ja Läänemerre satub vesi, mis ei ole läbinud piisavat puhastusprotsessi. Kui tiheasustusega alalt satub puhastamata reovesi koos toitainete, ohtlike ainete ja patogeenidega Läänemerre, on see ohuks nii inimeste tervisele kui loodusele tervikuna.

NOAH koordinaatori Ivar Annuse sõnul on projektil kolm peamist eesmärki – tõsta omavalitsuste võimekust arvestada linnade planeerimisel kliimamuutustega, demonstreerida vee-ettevõtetele meetodeid olemasolevate sademeveesüsteemide paremaks juhtimiseks ning luua Läänemere-äärsete linnade võrgustik, mis oleks piirkonna teistele omavalitsustele eeskujuks sademevee paremal majandamisel. Projekti tehnilise poole eest vastutav Nils Kändler rõhutas, et projekti uudsuseks on linnaruumi sademevee süsteemide matemaatiliste mudelite, ehk digitaalse teisiku ühildamine traditsiooniliste planeerimismeetoditega. Lisaks sellele katsetatakse pilootlinnades esmakordselt tarku sademeveeahendusi, mis näitlikustavad vee-ettevõtetele olemasolevale infrastruktuurile reaajas kontrollitavate automaatjuhtimissüsteemide rakendamise kasu. Nii viib NOAH projekt ülikoolides aastatepikkuste uurimuste tulemusel saadud teadmised reaalsesse linnaruumi, aidates omavalitsustel paremini kohanduda kliimamuutustega. NOAH kontseptsiooni elluviimine vähendab Läänemerre sattuva reostuse hulka tõenäoliselt umbes poole võrra.

NOAH projekti elluviimisesse panustavad tippspetsialistid Eestist, Soomest, Poolast, Lätist, Rootsist ja Taanist. Projekti pilootaladeks on valitud kokku üheksa linna ja kaasatud on mitmeid vee-ettevõtteid. Projekti tehnilise poole eest vastutavad seitse ülikooli ja teadusasutust. Projekti tulemusi aitavad levitada mitu rahvusvahelist katusorganisatsiooni. Igas partnerriigis, sealhulgas ka Eestis, on plaanis läbi viia mitmeid seminare ja üritusi NOAH tulemuste tutvustamiseks ja rakendamiseks. Eestist osaleb projektis lisaks Tallinna Tehnikaülikoolile Eesti Vee-ettevõtete Liit, Haapsalu ja Rakvere linn ning AS Rakvere Vesi. Kaaspartnerina osaleb projektis Keskkonnaministeerium, kes rakendab projekti tulemusi Eesti vastava seadusandluse parendamiseks. Projekti eelarve on ~3 milj eurot, millest Euroopa Regionaalarengu Fondi panus on 2,432,732.45 €. Projekt kestab kuni 2021. aasta keskpaigani.

Haapsalu linnas on pilootala, millel on kaks piirkonda. Pilootalal on vaja läbi viia uuringud, mis hõlmab endas veeproovide võtmist ja sademevee süsteemide geodeetilist mõõdistamist selgitamiseks välja Haapsalu linna sademevee äravoolusüsteemi kitsaskohad. Saadud andmete põhjal koostab Tallinna Tehnikaülikool mudeli, millega saab erinevaid sademevetega seotud stsenaariume analüüsida. Mudel on tulevikus Haapsalu linna planeerimisel kasulik tööriist. Projekti raames on plaanis rajada Õhtu kalda tammile automaatne lüüs, mis kindlasti parendab linnas sademevee äravoolu ja takistab merevee tungimist sademevee süsteemidesse.

Täiendav informatsioon:

Interneti aadress - <https://sub.samk.fi/projects/noah/>

Kontakt:

Projektijuht

Remi Treier

Haapsalu Linnavalitsuse keskkonnaspetsialist

Remi.Treier@haapsalulv.ee

Tel. 472 5313